

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ៖	០០២/១៩-០៨-២០០៦-អ.វ.ត.ក-ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា -75-C14
លេខស៊ើបសួរ៖	០០១/១៨-០៧-២០០៧
ឈ្មោះសំណុំរឿង៖	ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ ចុះថ្ងៃទី១៨ កក្កដា ២០០៧
បញ្ជូនទៅ៖	អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
កាលបរិច្ឆេទនៃការបញ្ជូន៖	ថ្ងៃទី១៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧
ភាគីបញ្ជូន៖	ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម៖	ភាសាអង់គ្លេស
ប្រភេទឯកសារ៖	ជាសាធារណៈ

សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាស្តីពីការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាច
អនុលោមតាមវិធាន ១៣.១ និង ១៣.៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង

បញ្ជូនដោយ៖

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖
លោកស្រី ជា លាង
លោក Robert PETIT

បញ្ជូនទៅ៖

ចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ៖
លោក ប្រាក់ គីមសាន
លោក ហួត រុទ្ធី
លោក Rowan DOWNING
លោក ប៊ែន ពេជ្រសាលី
លោកស្រី Katinka Lahuis

ORIGINAL DOCUMENT
RECEIVED ON 15/11/2007
AT 10:41' BY
NUP SOTHUN VICHET
VICHET
ACTING CASE FILE OFFICER

មេធាវីការពារក្តី៖
លោក ការ សាវុត្ត
លោក François ROUX

សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការផ្ទេរសិទ្ធិសម្រាប់ពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់

បានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
Certified Copy/Copie Conforme
ថ្ងៃទី(On/Le)...16...ខែ(Month/Mois)...NOV...
ឆ្នាំ(Year/Année)...2007
ក្រុមបញ្ជី/ Greffier ..... NUP SOTHUN VICHET

អំពីប្រវត្តិវិសោធន៍

១. នៅថ្ងៃទី២០ និង២១ ខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ២០០៧ សវនាការជាសាធារណៈមួយត្រូវបានធ្វើឡើងតាម ពេលកំណត់នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ទាក់ទងអំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តវ៉ាចំពោះដីកា សម្រេចឱ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នដែលបានធ្វើឡើងដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើរូប ឈ្មោះ កាំង ហ្គេចអ៊ាវ (ជនត្រូវចោទ) ។ ការណែនាំអំពីការបើកសវនាការគឺត្រូវបានគ្រោង ធ្វើនៅថ្ងៃទី១៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ ខាងមុខនេះ ដោយសម្ងាត់ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវបានកោះអញ្ជើញឱ្យចូលរួមនៅក្នុងគ្រប់កាលបរិច្ឆេទកំណត់ទាំង៣ ដែលជាសវនាការជា សាធារណៈជាលើកទី១ នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក) ។

២. សហព្រះរាជអាជ្ញា មានបំណងថា ការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់មាត់នៅក្នុងគ្រប់សវនាការទាំង អស់របស់ខ្លួនទោះបីធ្វើជាសាធារណៈឬជាសម្ងាត់ក្តី គឺនឹងត្រូវធ្វើឡើងមិនគ្រាន់តែដោយ ខ្លួនឯងផ្ទាល់ប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែជូនកាលតាមការចាំបាច់របស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ឬតាមការតម្រូវនៃលក្ខណៈសុក្រស្នាញរបស់រឿងក្តី គឺធ្វើដោយព្រះរាជអាជ្ញារងមួយ ឬច្រើនរូបរបស់ខ្លួន ជំនួយការជាន់ខ្ពស់ និងបុគ្គលិកជំនួយការព្រះរាជអាជ្ញា។

អំពីច្បាប់

៣. មាត្រា២២(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជា (ច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក)¹ ចែងដូចខាងក្រោមនេះ៖
 “ព្រះរាជអាជ្ញាមួយរូបមានសិទ្ធិ ដើម្បីជ្រើសរើសព្រះរាជអាជ្ញារងមួយរូប ឬច្រើនរូប ដើម្បីជួយខ្លួនក្នុងការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានចោទប្រកាន់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ ។”

¹ ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជា-ឯកសារតុលាការ។ សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាច សំរាប់ពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់ (សម្ងាត់)

៤. វិធាន១៣(១)នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អ.វ.ត.ក² ចែងដូចតទៅនេះ៖

“ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវធ្វើសកម្មភាពដោយឯករាជ្យនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ។ សមាសភាពរបស់ការិយាល័យនេះរួមមានសហព្រះរាជអាជ្ញា និងមន្ត្រីដទៃទៀតតាមការចាំបាច់ [...] ។ ដើម្បីអនុវត្តតាមស្មារតីនៃមាត្រា២២ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក សហព្រះរាជអាជ្ញា អាចជ្រើសរើសព្រះរាជអាជ្ញារងក្នុងចំណោមសហព្រះរាជអាជ្ញារង និងជំនួយការសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ ”

៥. វិធាន១៣(៤)នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងដូចតទៅនេះ៖

“រឿងលែងតែកិច្ចការណាដែលច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក និងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះតម្រូវឱ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាអនុវត្តដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអាចផ្ទេរភារកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយផ្ទាល់មាត់ ឬជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដូចខាងក្រោមនេះ៖ [...] ”

ខ) នៅគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់៖ ផ្ទេរភារកិច្ចទៅឱ្យព្រះរាជអាជ្ញារង ។

ការចែកចែកភារកិច្ច

៦. សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើដាក់ជូនថា អត្ថន័យនៃច្បាប់នេះគឺមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ ។

៧. ក្នុងការជួយដល់ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការធ្វើការចោទប្រកាន់នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក សហព្រះរាជអាជ្ញាម្នាក់ៗមានសិទ្ធិជ្រើសរើសព្រះរាជអាជ្ញារងមួយរូប ឬច្រើនរូប (មាត្រា២២ នៃច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក) ។ ការបើកធ្វើការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់មាត់នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក គឺមិនមែនជាភារកិច្ចណាមួយដែលបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក ឬក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង

² វិធានផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក- ឯកសារតុលាការ។

ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែអនុវត្តដោយផ្ទាល់ដោយខ្លួនឯងនោះទេ³ ។ ដូចនេះ សិទ្ធិរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងការបើកធ្វើការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់មាត់គឺជាភារកិច្ចដែលអាចផ្ទេរប្រគល់ (ធ្វើប្រតិភូកម្ម) (វិធាន១៣(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង) ទៅឱ្យព្រះរាជអាជ្ញារងរបស់ខ្លួនបាន ។ សហព្រះរាជអាជ្ញារងទាំងនោះអាចនឹងជ្រើសរើសពីក្នុងចំណោមសហព្រះរាជអាជ្ញារងនិងពីក្នុងចំណោមជំនួយការសហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បាន (វិធាន១៣(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង)។ ដោយហេតុនេះសិទ្ធិរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់មាត់អាចនឹងត្រូវបើកធ្វើដោយសហព្រះរាជអាជ្ញារងទាំងពីរក៏បាន និងដោយជំនួយការសហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បាន ។ ដោយសារការិយាល័យនៃសហព្រះរាជអាជ្ញាគឺជាការិយាល័យមួយឯករាជ្យនៅក្នុងរង្វង់អ.វ.ត.ក. នោះ គឺមិនចាំបាច់តម្រូវឱ្យមានការអនុញ្ញាតច្បាប់ ឬសុំច្បាប់អនុញ្ញាតក្នុងការផ្ទេរប្រគល់(ធ្វើប្រតិភូកម្ម) សិទ្ធិអំណាចនោះទេ។

៨. ការផ្ទេរប្រគល់សិទ្ធិ(ធ្វើប្រតិភូកម្ម) សិទ្ធិអំណាចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាតម្រូវការចាំបាច់មួយដើម្បីឱ្យដំណើរការការងាររបស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាប្រកបទៅដោយប្រសិទ្ធភាព ។ ទាំងនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក ទាំងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងបានចែងថាសហព្រះរាជអាជ្ញាខ្លួនឯងផ្ទាល់ប្រហែលជាមិនអាចនឹងបើកធ្វើរាល់ការងារនីមួយៗក្នុងការចោទប្រកាន់ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់បានទេ ។ ជាពិសេសការណ៍នេះគឺតែវាដូច្នោះឯងនៅក្នុងករណីនៃការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់មាត់ក្នុងពេលសវនាការរបស់តុលាការ ។ នឹងមានការបើកធ្វើសវនាការជាច្រើនណាស់នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ។ រាល់គ្រប់សវនាការដោយផ្ទាល់មាត់ទាំងអស់គឺមិនអាចនឹងត្រូវបានធ្វើឡើងតែដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាទាំងពីររូបនិងសហព្រះរាជអាជ្ញារងទាំងពីររូបដោយឯកឯងបានទេ ជាពិសេសគឺនៅពេល

³ អំណាចក្នុងការធ្វើការចោទប្រកាន់ដែលត្រូវអនុវត្តដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាដោយផ្ទាល់: ការចេញដីកាបង្គាប់អំពីវិធានការដោយបង្ខំ នៅក្នុងពេលស៊ើបអង្កេតបឋម (វិធាន១៣(៤).ក នៃវិធានផ្ទៃក្នុង) និង ការដាក់ជូននូវដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរដែលតម្រូវឱ្យមានការចុះហត្ថលេខាពីសហព្រះរាជអាជ្ញាទាំងពីរ(វិធាន៥៣.១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង)។ សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាចសំរាប់ពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់ (សម្ងាត់)

ដែលអាចនឹងមានការត្រូវបើកធ្វើសវនាការច្រើនលើសពីមួយទន្ទឹមគ្នានៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះ
ផ្សេងៗពីគ្នា នៅក្នុង អ.វ.ត.ក ។

៩. ព្រះរាជអាជ្ញារង និងជំនួយការសហព្រះរាជអាជ្ញាទាំងឡាយ បានមានវត្តមាននៅក្នុង
អង្គសវនាការនានា នៅចំពោះមុខសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ហើយហេតុដូច្នេះគឺជា
ក្រុមប្រឹក្សាកំណត់ហេតុ ។ ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងដែលមានការអនុញ្ញាតពីសហព្រះរាជ
អាជ្ញា ទាំងព្រះរាជអាជ្ញារង ទាំងជំនួយការសហព្រះរាជអាជ្ញាបានចូលរួមយ៉ាងពេញលេញនៅ
ក្នុងសវនាការស៊ើបសួរកន្លងមក ដែលរួមមានការផ្ទេរទៅកាន់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
ស្តីពីបញ្ហាច្បាប់ អង្គហេតុ និងនីតិវិធី និងចោទសួរសំណួរផ្សេងៗអំពីជនត្រូវចោទ ។

១០. ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញានៅឯ អ.វ.ត.ក ប្រតិបត្តិការក្នុងនាមជា “ការិយាល័យ
ឯករាជ្យមួយ នៅក្នុងរង្វង់ អ.វ.ត.ក ” (វិធាន១៣(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង) ។ ក្នុងមាត្រា១៩
នៃច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក ដែលចែងថា “ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវឯករាជ្យនៅ
ក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ហើយមិនត្រូវទទួល ឬស្វែងរកការបង្គាប់បញ្ជាពី
រដ្ឋាភិបាលណាមួយ ឬប្រភពណាមួយផ្សេងទៀតឡើយ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ លុះត្រាតែច្បាប់
បានចែងកំរិតផ្សេងពីនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវមានឆន្ទានុសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការផ្ទេរ
ភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ ភារកិច្ចដ៏ពេញលេញនេះ គឺលាតសន្ធឹងរហូតដល់កំណត់អំពីថាតើ
ព្រះរាជអាជ្ញារង និង ជំនួយការសហព្រះរាជអាជ្ញាណាខ្លះដែលអាចមានសិទ្ធិអំណាចរបស់
ខ្លួនក្នុងការបើកធ្វើការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់មាត់នៅក្នុងតុលាការបាន។

១១. នៅក្នុងគ្រប់បណ្តាតុលាការអន្តរជាតិត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងតុលាការអន្តរជាតិតូបនីយកម្ម
នានាទាំងអស់ថា មុខងាររបស់ព្រះរាជអាជ្ញានឹងត្រូវបានផ្ទេរប្រគល់ទៅឱ្យមន្ត្រីរបស់ខ្លួន
ដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិសមស្រប ។ តុលាការពិសេស សម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី
និង ប្រទេសភ្នំដេង តុលាការពិសេសសម្រាប់ប្រទេសសៀរ៉ាឡេអូន និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌ
អន្តរជាតិនៅទីក្រុងឡាអេ តុលាការកូនកាត់នៅកូសូវ៉ូ ទីម័រខាងកើត និងអង្គជំនុំជម្រះពិសេស
សម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមដែលជួយឧបត្ថម្ភដោយអន្តរជាតិនៅក្នុងតុលាការ ឬស្នៀវអ៊ែរកហ្សូ
ហ្គេរីនទាំងអស់នេះគេសុទ្ធតែមានអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាជាន់ខ្ពស់មួយរូបរបស់គេ តែគេក៏មាន

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ០០២/១៤-០៨-២០០៦-

អ.វ.ត.ក- ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា

រដ្ឋអាជ្ញាធរ និងជំនួយការរដ្ឋអាជ្ញាជាច្រើនរូបដែរ (អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាសម្រាប់ការជំនុំជម្រះក្តី និងរដ្ឋអាជ្ញាសម្រាប់ការជំនុំជម្រះក្តី) ដែលមានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការធ្វើសវនាការដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងអង្គសវនាការនានារបស់តុលាការ ។ ”

សូមដាក់ជូនដោយសេចក្តីគោរពអំពីយើងខ្ញុំ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
នៅថ្ងៃទី១៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧

លោកស្រី ជាំ លាង

លោក Robert PETIT